

# PRZEJŚCIE NA EMERYTURĘ NAUCZYCIELI, KTÓRZY NABYLI UPRAWNIENIA DO 31 GRUDNIA 2008 R. NA PODSTAWIE ART. 88 KARTY NAUCZYCIELA

**Wiktor N., członek NSZZ „Solidarność”:** *Warunkiem przejścia na emeryturę z art. 88 Karty Nauczyciela obliczoną na tzw. starych zasadach było przejście na nią przed osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego.*

*W konsekwencji nauczyciele, którzy zamierzają skorzystać z tej emerytury, a w dniu 1 października 2017 r. osiągną wiek 65/60 lat, będą musieli przejść na nią przed osiągnięciem obniżonego powszechnego wieku emerytalnego. W przeciwnym wypadku emerytura zostanie naliczona na tzw. nowych, mniej korzystnych zasadach.*

*Ustawodawca przewidział jednak w tym zakresie przepis przejściowy, zgodnie z którym przejście na emeryturę z art. 88 Karty Nauczyciela, obliczoną według tzw. starych zasad, będzie możliwe dla nauczycieli, którzy w okresie do 31 sierpnia 2018 r. osiągną wiek wynoszący 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn – pod warunkiem, że złożą oni wniosek o emeryturę w terminie do 31 sierpnia 2018 r.*

*Pytanie nr 1. A co z nauczycielami, którzy powszechny wiek emerytalny (65 mężczyzn, 60 lat kobiety) osiągną po 31 sierpnia 2018 r.? Czy zachowają prawo przejścia na emeryturę z art. 88 Karty Nauczyciela obliczoną na tzw. starych zasadach; składając wniosek przed osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego, np. mężczyzna 65 lat w 2023 roku? I mając spełnione do 31 grudnia 2008 r. warunki w zakresie przyznania emerytury nauczycielskiej bez względu na wiek.*

*Pytanie nr 2. Kiedy przy złożeniu wniosku o przejście na emeryturę na-*

*uczycielską na tzw. starych zasadach należy rozwiązać stosunek pracy (przed czy po złożeniu wniosku)?*

*Pytanie nr 3. Czy emerytura zostanie naliczona jeśli złoży się wniosek i jej wysokość będzie przedstawiona wnioskującemu, a następnie zawieszona, jeśli nie rozwiąże się stosunku pracy (np. z powodu niezadawalającej kwoty)?*

*W sprawie wykorzystania uprawnień nauczyciela do wcześniejszej emerytury, nabytych do dnia 31 grudnia 2008 r., przedkładamy poniższe wyjaśnienia.*

Jak trafnie Pan zauważył, art. 21 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2017 r. poz. 38) przywracającej poprzedni wiek emerytalny jest przepisem przejściowym, wydanym dla zachowania praw nabytych przez nauczycieli, którzy do dnia 31 grudnia 2008 r. nabyli prawo do wcześniejszej emerytury na korzystniejszych warunkach, na podstawie art. 88 Karty Nauczyciela, a dotychczas z tego prawa nie skorzystali. Wiąże się to ze stopniowym wydłużaniem powszechnego wieku emerytalnego, wprowadzonym ustawą z dnia 12 maja 2012 r., która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2013 r. i następnym przywróceniem tego wieku – wynoszącego 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn – przytoczoną wyżej ustawą z dnia 16 listopada 2016 r., która wchodzi w życie z dniem 1 października 2017 r.

Dlatego nauczyciele, którzy przed

dnem 1 października 2017 r. ukończyli wiek emerytalny – wynoszący 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn, lecz nie ukończyli wydłużanego stopniowo wieku emerytalnego, wprowadzonego ustawą z dnia 12 maja 2012 r., bez przejściowego art. 21 nowej ustawy, nie mogliby wykorzystać nabytego prawa do wcześniejszej emerytury na podstawie art. 88 Karty Nauczyciela, ponieważ po wejściu w życie nowej ustawy od dnia 1 października 2017 r. przekroczyliby już wiek emerytalny, wynoszący 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn, i musieliby przechodzić na emeryturę na zasadach ogólnych, bez wykorzystania nabytego prawa do wcześniejszej emerytury.

Dotyczy to także nauczycieli, którzy od dnia wejścia w życie nowej ustawy, tj. od dnia 1 października 2017 r. do 31 sierpnia 2018 r. osiągną wiek emerytalny, wynoszący dla kobiet 60 lat, a dla mężczyzn 65 lat.

W tym przypadku bez art. 21 nowej ustawy nauczyciele również nie mogliby wykorzystać nabytego prawa do wcześniejszej emerytury, ponieważ jednym z warunków takiego przejścia na emeryturę jest rozwiązanie na wniosek nauczyciela stosunku pracy albo rozwiązanie lub wygaśnięcie stosunku pracy w okolicznościach określonych w art. 20 ust. 1, 5c i 7 Karty Nauczyciela.

Z uwagi na to, że zarówno rozwiązanie stosunku pracy na wniosek nauczyciela, jak i rozwiązanie lub wygaśnięcie tego stosunku w okolicznościach wskazanych wyżej następuje z reguły na koniec roku szkolnego za trzymiesięcznym wypowiedzeniem, nie mógłby on być rozwiązany z dniem

31 sierpnia 2017 r., ponieważ ustawa przywracająca poprzedni wiek emerytalny wchodzi w życie z dniem 1 października 2017 r., a po jej wejściu w życie do dnia 31 sierpnia 2018 r. osiągnęliby już powszechny wiek emerytalny, wynoszący 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn, co spowodowałoby, że nauczyciele musieliby przechodzić na emeryturę na zasadach ogólnych, również bez wykorzystania nabytego prawa do wcześniejszej emerytury.

W obu przypadkach warunkiem przejścia na wcześniejszą emeryturę jest uprzednie rozwiązanie na wniosek nauczyciela lub rozwiązanie albo wygaśnięcie stosunku pracy w okolicznościach, o których mowa wyżej, oraz łącznie złożenie wniosku o emeryturę do dnia 31 sierpnia 2018 r.

W świetle przytoczonych wyżej przepisów oraz zamieszczonych wyżej wyjaśnień, według ich wykładni językowej i logicznej nie ulega wątpliwości, że przejściowe przepisy art. 21 *ustawy z dnia 16 listopada 2016 r.* dotyczą tylko nauczycieli w nich wymienionych i nie obejmują nauczycieli młodszych, np. tych mężczyzn, którzy wiek 65 lat ukończą nie tylko w roku 2023, jak to Pan przedstawia, jak również i tych którzy wiek emerytalny, wynoszący 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn, ukończą po dniu 31 sierpnia 2018 r.

Nauczyciele ci będą mogli przejść na emeryturę na warunkach określonych w art. 88 ust. 2a *Karty Nauczyciela* również po dniu 31 sierpnia 2018 r., pod warunkiem, że rozwiązanie stosunku pracy oraz zgłoszenie wniosku o tę emeryturę nastąpi przed osiągnięciem wieku emerytalnego obowiązującego od dnia 1 października 2017 r., wynoszącego 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn.

Stanowisko takie znajduje potwierdzenie w sposób kompetentny i profesjonalny w piśmie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 lipca 2017 r. podpisanym przez Podsekretarza Stanu prof. Marcina Zielenieckiego.

Odpowiedzi na pytanie 2. „Kiedy przy złożeniu wniosku o przejście na emeryturę nauczycielską na tzw.

starych zasadach należy rozwiązać stosunek pracy (przed czy po złożeniu wniosku)?” udziela sam art. 21 *ustawy z dnia 16 listopada 2016 r.*, stanowiąc, że z jego uprawnienia mogą skorzystać nauczyciele po uprzednim rozwiązaniu na swój wniosek stosunku pracy albo na skutek rozwiązania lub wygaśnięcia stosunku pracy w okolicznościach określonych w art. 20 ust. 1, 5c i 7 *Karty Nauczyciela*.

Na pytanie 3. Należy odpowiedzieć, że emerytura zostanie naliczona i jej wysokość zostanie przedstawiona wnioskującemu, jeżeli zostanie złożony wniosek o emeryturę wraz z dokumentem potwierdzającym, że został rozwiązany lub wygasł stosunek pracy.

Należy dodać, że w sprawie występuje jeszcze jedno zagadnienie niepodniesione w Pana liście, a mianowicie, czy do rozwiązania lub wygaśnięcia stosunku pracy wymaganego do przejścia na wcześniejszą emeryturę z przyczyn niezależnych od nauczyciela stosuje się tylko przepisy art. 20 ust. 1, 5c i 7 *Karty Nauczyciela*, wymienione w art. 21 nowej ustawy, czy też na takich samych warunkach mogą przejść na wcześniejszą emeryturę nauczyciele, z którymi został rozwiązany lub wygasł stosunek pracy w związku z wprowadzaną reformą oświatową, na podstawie art. 225 ust. 1, 5, 7 i 10 oraz art. 226 ust. 1 *ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe* (Dz. U. z 2017 r. poz. 60).

Sprawa ta została jednoznacznie rozstrzygnięta w art. 4 pkt 12 przytoczonej wyżej *ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe* przez zmianę art. 88 ust. 1a *Karty Nauczyciela*, który otrzymał brzmienie:

„1a Nauczyciele spełniający warunki określone w ust.1 mogą przejść na emeryturę również w wypadku rozwiązania stosunku pracy lub wygaśnięcia stosunku pracy w okolicznościach określonych:

- 1) w art. 20 ust. 1, 5c i 7;
- 2) w art. 225 ust. 1, 6, 7 i 10 oraz art. 226 ust. 1 *ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające*

*ustawę – Prawo oświatowe* (Dz. U. z 2017 r. poz. 60).”.

Nie dostrzegając powyższej zmiany również i w tej sprawie wypowiedziało się Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej we wspomnianym wyżej piśmie z dnia 12 lipca 2017 r.

Zgodnie z tym pismem, przepisy *ustawy zmieniającej z dnia 16 listopada 2016 r.* zostały uchwalone przed dniem przyjęcia przez Sejm RP nowego prawa oświatowego, jak również przepisów tej ustawy wprowadzających. Jedyne z tego powodu w art. 21 *ustawy z dnia 16 listopada 2016 r.* nie wymieniono przepisów art. 225 ust. 1, 5, 7 i 10 oraz art. 226 ust. 1 *ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe*. „Nie ulega bowiem wątpliwości, że okoliczności rozwiązania (wygaśnięcia) stosunku pracy, wskazane w wyżej wymienionych przepisach są w istocie tożsame z określonymi w art. 20 ust. 1, 5c i 7 *ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela*.

Wskazuje na to również fakt, że w latach szkolnych 2017/2018 i 2018/2019 do nauczycieli, o których mowa w art. 225 ust. 1 i 12 oraz art. 226 ust. 1 *ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe* nie stosuje się art. 20 *Karty Nauczyciela*”.

W związku z tym Podsekretarz Stanu w MRPiPS w piśmie z dnia 9 maja 2017 r. powiadomił Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, że okoliczności rozwiązania (wygaśnięcia) stosunku pracy, wskazane w art. 225 ust. 1, 6, 7 i 10 oraz art. 226 ust. 1 *ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe* są w istocie tożsame z określonymi w art. 20 ust. 1, 5c i 7 *ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela*.

**Bogumił Soczyński**  
radca prawny